

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Triumphvs Sacer Sanctorvm

Halloix, Pierre

Antverpiæ, 1617

Cap. 1. Dei Opt. Max. in reuelandis placito sibi tempore Sanctorum suorum corporibus œconomia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44013

CAPVT PRIMVM.

*Dei Opt. Max. In reuelandis statuto
tempore Martyrum suorum corpori-
bus, œconomia.*

N eam rem quæ nunc a-
genda est, videor mihi non
alienâ viâ ingressurus, si du-
cto à sacris litteris exor-
dio hanc admodum con-
sentaneam proposito meo
sententiam velut cœlitus & sponte obla-
tam prætendero. *Ossa eorum pullulent de lo-
co suo, & nomen eorum permaneat in aternũ.*
Nam videtur sanè sapientissimus ille &
rerum & temporum moderator Deus,
posteaquam reuolutis tot retrò sæculis
iacere ac quiescere Sanctorum Martyrum
Terentiani, eiusque socij sacra corpora in
abstrusis ac silentibus locis ignota mundo
nostro fuit, nunc demum salutari prorsus
Prouinciæ Belgicæ & vrbi præsertim
Duacensi, consilio, dictatorium illud ver-
bum

*Ecclesia-
stici 46.*

bum edixisse: *Ossa eorum pululent de loco suo*: mandasse inquam videtur, vt ossa inuictorum Athletarum, qui pro rege suo vitam posuissent, tandem de loco suo pulularent, & curru criūphali per Atrebæos & Catuacenos fines in præparatam sibi, longéq; ornatissimam Collegij Societatis I E S V ædem, maximo mistorum populorum applausu inueherentur, tantóq; altiore & lucidiorē nunc aram obtinerent, quanto depressiore adhuc atque obscuriore in Italo solo & locis subterraneis sedem occupassent. Nã quòd hætenus quidem latuerint, nunc vero in apertum venerint, non alij sanè fato adscribendum est, quàm quòd ipsa omnia intuentis, suauiterque disponentis Dei voluntas liberè & ab æterno effata est. Quod enim de B. Stephani corpore D. Augustinus, idem ego de hisce nostris sacris pignoribus dicere habeo, nempe tanto tempore eorum corpora latuisse, sed cū Deus voluit, tum processisse. Quæ ratio, cū in omnibus, quæ seriùs, quàm oporteret, fieri, factæue esse existimantur, locum habeat, satisque ipsa per se ad defensionem valeat; potest tamen hîc, vt & plerisque alijs in rebus, probabilis quæpiam & conueniens ratio, cur ita factum sit, inueniri.

*Serm 91.
Ex nouis.*

niri : Nempe vetera illa Romanæ ditio-
nis cœmeteria, in quibus hæc reperta sunt
corpora, noluisse Deum Opt. Max. tan-
quam optimum dispensatorem, semel si-
mulque antiquitus exhauriri : tum quòd
futurum esset, vt omnibus depositis cœ-
lestibus inde sublatis, neque pietas pris-
corum Christianorum in fratribus suis,
licet cum maximo suo discrimine, sepe-
liendis cognosceretur, neque fortissimo-
rum fidei Confessorum in istiusmodi sub-
terraneis specubus cum Deo, quàm in
magnis Regum Imperatorumue palatijs
cum mundo viuere malentium, digna
Christo constantia resciretur. Si enim nul-
la in istis latebris reseruarentur preciosa
Diuorum monumenta, tum fortè conge-
stis in soli vacuitatem ryderibus, & eo-
rum locorum sanctitas interiret, & omnis
memoria prisca illius sanctitatis sensim
euanesceret. Nec est sanè frugi pruden-
tisque œconomi, omnes simul thesauros,
tametsi in Reip. bonum, temerè profun-
dere. Extremis enim aliquid, difficillimis-
que temporibus reseruandum est. Quæ
ipsa quoque causa est, quamobrem san-
ctissimi Pontifices rarò & magnis dumta-
xat de causis in istas omni auro preciosio-
res fodinas aditum patefecerint, & cum
pate-

patefecerint, tamen modum eruendis thesauris præfiniuerint. Adde verò quod cum inuentiones sanctarum Reliquiarum earumdemque translationes, vti & quorundam in Ecclesiâ mysteriorum aut solemnitatum enuntiationes non absque diuino nutu fiant, tum proinde fieri, cum vel magna Ecclesiæ utilitas necessitasue cogat vel Præfectorum populis tam Ecclesiasticorum, quàm politicorum innocentia, virtusque postulet, vel denique ipsius multitudinis egregia pietas ac deuotio exigat. Sic olim S. Helenæ Magni Constantini matri post tria demum secula, quibus illa sanctæ Crucis viuifica arbor in terræ visceribus delituerat, tandem diuinitus iniecta mens eius, vbicumq; esset, perquirendæ, atque vnâ etiam ratio inueniendæ, imò & ipsa Crux clarissimis miraculis agnita, & velut in manus ei tradita. Sic Valentiniano secundo & Theodosio magno rerum dominis, sanctorum Geruasij & Protasij pretiosissimæ exuuiæ duobus minimum occultæ seculis lucem viderunt, cum scilicet dominus Deus fidei suo Ambrosio ad aliquod ipsius & populi Christiani solatiû, quos Iustina Imperatrix studens Arianis persequebatur, eas reuelauit. De quibus
ita

ita D. August: *Tunc, inquit, memorato ant-* Lib. 9.
tistiti tuo (Ambrosio) per visum aperuisti, quo Confess.
loco laterent Martyrum corpora Protasij & 67.
Gernasij; quæ per tot annos incorrupta in the-
sauro secreti tui recondideras, unde opportunè
promeres, ad coërcendam rabiem fœmineam,
sed regiam. Cùm enim propalata & effossa di-
gno cum honore transferrentur ad Ambrosia-
nam basilicam, non solùm quos immundi ve-
xabant spiritus, confessis eisdem demonibus
sanabantur: verùm etiam quidam plures
annos cœcus ciuis, ciuitatiq̃ue notissimus,
cùm populi tumultuantis letitiæ causam que-
sisset atque audisset, exiuit, eoq̃ue se vt
duceret, suum ducem rogauit. Quò per-
ductus impetrauit, admitti vt sudario tan-
geret feretrum pretiosæ in conspectu tuo
mortis sanctorum tuorum. Quod ubi fecit
& admouit oculis, confestim aperti sunt.
 Ita D. Augustinus. Vnde mihi valde
 mirari venit in mentem nationis hære-
 ticorum in seipso testatum ac pernicia-
 le odium, qui si aut oculorum cæcita-
 te aut alio corporis vitio, quod Marty-
 rum inuocatione sanari possit, labora-
 uerint, tamen cæci & manci remanere
 malint, quàm Martyres colere: & Caluino
 aut Lutherò, quàm D. Augustino vel Am-
 brosio credere. Sic, vt propositum repe-
 tamus

*Sozom.
l. 7. c. ult.*

*Ioan. 3.
Actor. 3.*

*Baron.
Anno
Christi
440.*

tamus eodem Theodosio regnante veterum prophetarum Micheæ & Abacuc corpora Zebenno Eleutheropoleos Episcopo per visum in somnis ostensa sunt: nempe cum annos circiter mille latuissent. Sic imperantibus eiusdem Theodosij filijs Honorio & Theodosio iuniore, Luciano presbytero sancti Stephani proto-martyris reliquæ unâ cum Gamalielis & Nicodemi (de quibus in Euangelio & actis Apostolorum) & Abibi ipsius Gamalielis filij, ab ipsomet Gamaliele reuelatæ & postmodum Ierosolymam magnâ pompâ translatae sunt. Sic iisdem iunioris Theodosij cum Valentiniano tertio regnantis temporibus, cum fames, pestilentia, terræmotus, tria ingentia mala mundum premerent, nec deessent qui etiam tum sanctissimam Trinitatem impugnarent, ecce puer innocens immani ventorum turbine e medio raptus in aëra, rursusq; per eandem viam redditus aperuit Patriarchæ & Imperatori & uniuerso populo celeberrimum illud trifagion, quod ipse ab angelis didicerat, pro tantarum amolitione pestium esse concinendum: Sanctus Deus, Sæctus fortis, Sæctus immortalis, miserere nostri. Quo facto terribilis ille terræmotus, qui sex ipsos menses sauiet, & plurimas

rimas

rimas vrbes vnà cum muris Constantino-
 politanis eiusque quinquagenis turribus
 solo afflixerat, conquieuit. Ita puris pijsq;
 animis sua Deus secreta detegit. Ita tem-
 pora & articuli temporum, quibus ema-
 nent in mortales diuina sacris in rebus
 beneficia, in Creatoris nutu, qui plurimū
 puritate & innocentia sanctarum anima-
 rum delectatur, sita sunt. Quibus seu vi-
 ris seu fœminis (nec est enim apud Deum
 generis sexusue discrimen) abscondita in-
 terdum mysteria quā vigilantibus, quā
 sopitis velut tenui leuis auræ susurro, aut
 claræ lucis radio ingerit. Nam vt verè
 Prudentius :

*Quem rara culpa morum
 Non polluit frequenter,
 Hunc lux serena vibrans
 Res edocet lateentes.*

Quàm nobilis & quantæ nunc in Ec-
 clesiâ est auctoritatis & pretij illa venera-
 bilis sacramenti octonis diebus per omnes
 annos celebrata solēnitas? At serò tamen
 mundo data & vni ab omnibus vitijs re-
 motissimæ atque à terrenis negotijs defe-
 catissimæ animæ, nempe virgini cuidam in
 terra Leodiēsi singulari atque eximiâ san-
 ctitate Christo sponso vnicè ancillanti &
 ad æterna totis viribus anhelanti, *Juliana*

C

ei

ei nomen erat, primùm reuelata est pérq;
 eam Iacobo de Trevis ecclesiæ Leodiensis
 Archidiacono cognita & ab eodem post-
 modum pontifice maximo & Urbano
 appellato in vniuersam introducta Eccle-
 siam & nunc præcipuas inter festiuitates
 collocata. Quid quod Pulcheriæ Impera-
 trici pientissimæ tum alia multa in somnis
 ostensa diuinitus, tum à sancto Thyrso
 Martyre quærendorū Quadragenta Mar-
 tyrū qui diutissimè, vbinam essent, ignoti
 fuerunt, cura iniecta est, nec nisi inuentis
 eorum corporibus, deposita? Deus autem,
 l. 9. c. 2. vt scribit Sozomenus, hunc locum ita ob-
 scurari & tantum temporis elabi de indu-
 striâ voluit, vt & Martyrum inuentionem
 & inuentricis pietatem admirabiliorem
 illustrioremque redderet. Erat autem Im-
 peratoris soror Pulcheria regina, cui ter-
 tiò apparens admirandus ille Thyrsus sub
 terrâ conditos indicauit, atque ad se, vt
 eiusdem loci & honoris participes fieret,
 trāsferri iussit. Quin simul ipsi quoq; Qua-
 draginta Martyres splendidis sagis induti
 semet ei conspicuos præbuerunt. Sexcen-
 ta huius generis adferri possent, vt verè
 exclamare cum Prudentio libeat.

*O quàm profunda iustis
 Arcana per soporem*

Ape

*Aperit tuenda Christus
Quàm clara, quàm tacenda!*

Hæc autem eò spectant, vt ostendam
cælestis prorsus fuisse consilij, vt tamdiu
ista SS. Martyrum Terentiani & eius So-
cij corpora, quibus nunc Dei beneficio
vrbs Duacena ijs dignissima potitur, ab-
scondita in suis tumulis & latebris reside-
rent, donec & illa perquirentium ardens
studium, & exposcentium virtus ac fer-
uor, & eius qui recepturus erat populi in-
credibilis pietas atque zelus Deo & supe-
ris omnibus cõplaceret. Hoc enim verissi-
mè affirmare audeo (nam affirmanti tota
vrbs libenter subscribet) nullam vnquam
ab vrbe Duacensi conditâ neque præpa-
rationem maiorẽ, neque ornatum elegan-
tiorẽ, neque supplicationem digniorem
in Catuacorum finibus, quàm in hac vnâ
Terentiani triumpho solemnitate spectata
sit, aut visam aliquando, aut ab alijs audi-
tam, aut denique in memorijs lectam esse.
Cuius gloriationis laus omnis Deo pri-
mùm, deinde Terentiano Terentianique
Socio, & si secundum cælestes locus est
terrenis, vestro ciues Duacenses ardori ac
pietati accepta referenda est.

C 2

CAPVT